

OGARNOWAĆ (6) *vb impf*

Oba o prawdopodobnie jasne (tak w o- oraz -ować); pierwsze a jasne.

[*inf* ogarnować.] ◇ *praes* 1 sg ogarnuję (1). ◇ 3 sg ogarnuje (1). ◇ [1 *pl* ogarnujemy.] ◇ 3 *pl* ogarnują (2). ◇ *praet* 3 sg *m* ogarnował (1). *f* ogarnowała (1). ◇ [3 *pl* *subst* ogarnowały.]

Sł stp, Cn brak, Linde XVI w.

1. *Otaczać* [*co*] (1) :

Zwrot: »zawsząd ogarnować« (1): Występował dym od obliczności gniewu iego [*tj. Boga*] [...] / á mgłą zewsząd ogarnowała nogi iego. *RejPs* 24.

2. *Chwytać ręką, obejmować* (1) : *Comprehendo* – *Ogarnuję, poymuię, łapam. Calep* 229a.

[*Przen: Quid enim est magis hominis quam... sequi amplexarique {ogarnovac} uirtutem? Glosy II nr 128/54.*]

3. *Zsyłać na kogoś, doświadczać kogoś* [*kogo, co czym*] (3) : *A* dziwnie nád *f*práwiedliwość swoię ogárnował *f*práwy ich miłofierdziem swoiem *RejPs* 160; iż *Pan Bog* niebo y ziemię y cokolwiek iest w niebie y ná ziemi/ władzą y mocą swoią ogárnuie *KuczbKat* 380; *Day* niech prześpicznie mięszkamy/ [...] Nie boiący się siły niezliczonych ludzi/ Ktorzy nas *fwym* tyrránftwem wżędy ogárnuią *ArtKanc* K4v.

4. *Przedstawiać, opisywać, obrazować* [*co czym*] (1) : *A* to koniecznie *co* by było/ otworzyćściey wyłożę/ áby kto nie mniął że ią tak mowie/ iáko zwykli mowić *Poetowie* [...] ktorzy rzeczy nie cíelefne/ niektoremi figurámi ábo podobieńftwy/ iákoby nie widziánymi ogárnuią. *CzechEp* 258.

5. [*Stawać się* *czyimś* *przeżyciem, opanowywać* [*kogo*]:

W porównaniu: [strachy] Ogárnowały [Circunderunt] mię wftáwicznie iáko wody/ á wizytki mię obtoczyły. BibRadz Ps 87/18 (Linde).]

6. [*Rozumieć, pojmować* [*co czym*]:

Zwrot: »rozumem ogarnować«: Iftność człowieczą rozumem tylko ogárnuiemy. HerbOdpow R2v (Linde).]

Formacje współrdzenne cf GARNAĆ.

Cf OGARNUJĄCY